

— *En Rudolf főherceg fia vagyok! Reám nagy szüksége van. En akarom megmenteni a várost.*

A mentők a hangos tiltakozás ellenére is bevitték a fiút a szegedi közpórház elmeosztályába. A rendőrök megindították a nyomozást a szerencsétlen fiú ügyében és a nyomozás során kitudódott, hogy Rudolf főherceg nem más, mint *Fürtös László* tizenhat éves szegedi inasfiú, akivel többször történtek hasonló esetek.

A Boldogasszony-sugárut lakóit a cirkáló rendőrök nyugtatták meg.

A konak véres éjszakája.

(*Saját tudósítónktól.*) A belgrádi *Tribuna*-ban most kezdte meg *Novakovic*s a belgrádi királygyilkosságról szóló memoárjainak közését. Épen ezért sokszorosan aktuális, hogy a *Délmagyarország* munkatársának alkalma volt beszéni egy, a szerb udvari körökhöz igen közel álló személyiséggel, aki teljesen új részleteket mondott el a belgrádi királygyilkosságról.

Karagyorgyevicsék Svájcban voltak — kezdte — de Belgrádban a Karagyorgyevics-pártiak között állandóan volt egy pár egészen bizalmas emberük, akik folyton szították az elégtelenséget. Mindazonáltal Sándor király még csak nem is sejtette, hogy katonái, meg népe komolyan, pláne ilyen komolyan lépjenek fel ellene.

— Mint tudja, 1903-ban, június tizenegyedikének éjjele volt a borzalmas éj. Este tizenegy órakor lopóztak be az összeesküvők. A posztokat, a kapuk elé voltak állítva, megölték. Sándor és Drága hallván a lövéseket, elbujtak. A tisztek ekkor az ő szobájuk elé jöttek. Fel szólították őket, hogy nyissák ki az ajtót, majd — választ nem hallva — betörték. A királyi pár azonban nem volt ott.

— Szóval az akkori lapok jelentéseibe tévedés csuszott be. Ugy írták meg ugyanis akkor az esetet, hogy a király nyitotta ki az ajtót. Nem így történt. Az összeesküvők egy órahosszáig keresték a királyi párt s mivel nem találták őket, elmentek s kiadták a parancsot, hogy a tűzérsg vonuljon ki és a konakot lövöldözzé. Ez a csel be is vált. Sándor a lövöldözést hallva, azt hitte, hogy az ő hivei vonultak ki, előrohant rejtékhelyéből s az ablakot kinyitva, lekiáltott hozzájuk. *Ez volt a vesztük.*

— Az összeesküvők meglátták őket s felrohantak ők is a konakba. Sándor elé terjesztettek egy okiratot, amelyben arra kötelezte volna magát, hogy vagy elválk Drágától, vagy lemond. Sándor már hajlandónak mutatkozott az okmány aláírására, de Drága kikapta kezéből és darabokra tépte. Ebben a pillanatban Maschin ezredes, *Drága nagybátyja* elkiáltotta magát:

— *Tűz!*

Leirhatatlanul borzalmasok azok a jelenetek, amelyek most következtek. *Harminchárom golyó járta át a királyi pár testét.* Különösen borzalmas az, amit a királynéval tettek az állatias emberek. Mikor a lövések után még némi élet volt benne, *felvagdalták a szerencsétlen fejedelemasszony hasát, ingét beleáztatták a vérbe* s a véres rongydarabot *babálaták kötére*, kitarították az ablakba s a katonák felé kiáltottak:

— *Ez az a gyerek, akit oly sokszor ígérték nektek Sándor és Drága!*

— Majd több darabra vágták Drága testét s kihajigálták az ablakon.

— Az irtózatoss vérengzés után pár perccel már futárok járták be Belgrád utcáit s kiabáltak:

— *Éljen Karagyorgyevics Péter király!*

Ebből is láthatni hogy a királygyilkosságnak egyetlen főoka az volt, hogy Péter legyen a király. A nép — igaz — elégtellen volt, de ilyesmire sohasem ragadtatta volna magát senki Szerbiában Péter biztatásai nélkül.

BUDAPESTI MOZGÓKÉPEK.

A kulisszák világából.

A színházi kommunikék egy csomó új darabról számolnak be. A színműíró urak nem dolcse faniente-ztek a vakációban. Mindegyik kész darabbal a hóna alatt kopogtat az igazgatói irodák ajtaján.

Minden színház legalább egy tucat új darabbal kecsegteti a publikumát. Csupa remekmű; egytől egyik kasszasiker. Csak épen itt is, ott is kell rajtuk valamit igazítani. Mint — még Worthnál is — a divatos ruhákön: it egy kicsit bőviteni, ott némileg kurtítani.

Leginkább kurtítani, mert a színpadi írók nagyon is bőre szabják műveiket. Arra való a kék ceruza. A fölösleges párbeszédeket, jelenéseket — olykor még a felvonásokat is — könnyörtelenül kihúzzák vele a „színszerűség“ érdekében.

Tóth Imre is azt ajánlotta egyik jelesünknek, hogy darabját legalább a felére huzza össze. Az író berzenkedett:

— Épen a legszebb mondásokat, a legpoétikusabb jelenéseket áldozzam föl!

Tóth Didi flegmatikusan vonogatta a vállát:

— Elismeri Laube Henriket színházi szakembernek?

— Meghajlom előtte.

— Nos, Laube így vigasztalta meg egyik színműíró kollégáját: „Ha utközben minden szép pontnál meg-megállunk, besötétedik, mire fölérünk — már pedig napfénynél akarunk a hegy-csucsra jutni.“

Az Operával szemben megnyitlak egy palota első emeleti ablakai. Az egyikből szép szöke asszony tekintett ki: *Szozer Ilonka* itthon van.

Fölzaladtam. A lakásban még naftalin illat terjeng, a szobák majdnem üresek... a butor egy része még a keréstartnyaralói villában van.

A rendes kérdések: „Hogy van?“ „Mit csinált a nyáron?“ És több eféle.

— Egy pár napig Lunzon, Alsóausztriában voltam, — referált az Operánk kitűnő művésznője — unokanővéremnél, *Bötel* bécsi tenorista nejenél. A vakáció többi részét pedig Keresztur nyaralón töltöttem. Sok vendéget fogadtam; a Népopera tagjai naponkint ellátogattak s szorgalmasan folyták a próbák.

— Az ám, Népopera! Hiszen ma van az első próba a Vigadóban és nagyságos asszonyom nincs ott.

A művésznő nagyon elkomolyodott, majdnem ünnepélyes hangon mondta:

— Kérem, én *Szozer Ilonka* vagyok... a m. kir. Opera tagja és *Márkus* Dezsőnek csak a felesége és nem a — direktortársa.

Bárcsak minden színigazgatóné magáévá tenné ezt a felfogást.

A múlt napok egyikén, a Vigszínház előadása után, heves jelenet játszódott le a Lipót-köruton Csontos Gyula és egy konflis közt.

A közismert színész megszólított egy arra cserkésző konflist:

— Szabad?

— Igen, — mondta a kicsis és megállította a gebejét.

— Nos hát, vigyen a Margitszigetre, mondta Csontos.

— Oda nem! — mondta a kocsis.

Csettintett az osorával és tovább akar kocogni, de Csontos hevesen rászólt, amiből hangos szóváltás fejlődött ki. A következő pillanatban száz meg száz bábész állta körül a kocsist.

Rendőr is utat tört magának a tömegen keresztül; kivette a noteszét és fölvette a tényálást. Minhogy pedig úgy ítélte meg, hogy a súlyos esetet ott az utcán nem lehet elintézni, a rendőrségre akarta kísérni a civódó feleket.

Csontos természetesen a legerélyesebben tiltakozott ez ellen.

— A konflisnak van száma, — vélekedett a rendőr, ötet felirhatom... de maga kicsoda?

Színészre nincs nagyobb sértés, mint egy ilyen kérdés. Művésznő büszkén kihuzta magát

és fagyosan vágta a tudatlan rendőr arcába:

— Csontos Gyula vagyok... a Vigszínház tagja!

A rendőrnek ez nem volt elég.

— Ezt mindenki mondhatja!

Ki tudja, szegény Csontos nem tölti-e az éjszaka a kemény priesesen, ha véletlenül arra nem vetődik egy ismerőse, aki először önmagát, azután őt igazolta.

A szerencsésen végződött kaland részleleit a két jóbarát a Club-kávéház teraszán beszélte meg.

— Mennyivel szerencsésebbek a tenoristák! — kesergett Csontos.

— Hogy érted ezt? — kérdezte barátja.

— Hát például Caruso hasonló helyzetben úgy igazolja magát, hogy kivágja a magas C-ét, míg én... szaladjak az öltözőmbé és vegyem a testőr-uniformist magamra?

Varsányi Irén, a Vigszínház ünnepelt „Tánitónő“ je e nyáron Lovranán fürdőzött. Minden nap ott lubickolt az Adria hűs hullámaiban és olykor szemébe tűnt egy fekete hajú ifju, aki napról-napra ugyanakkor fürdött egy bizonyos, tisztességes távolban.

Nem volt oka, se joga a neheztelekre, mert „fürdőtársa“ távolról se vétett az illendőség ellen s épen nem viselkedett tolaodóan, de még az olyan — minden kacérságtól mentes — szép asszonynak is, mint *Varsányi Irén*, föl kellett tűnni, hogy az a fiatal ember majd elnyeli a szemeivel.

Egy hétig nem változott a helyzet, de a nyolcadik napon *Varsányi Irén* bámulva látta, hogy tengeri bámulója nagyon furesán viselkedik: követte uszásában a művésznőt és egy literes palackot tengervízzel töltött meg.

Ez már nagyon is csiklandozta a kíváncsiságát. Kénytelen volt megkérdezni:

— Mondja kérem, mit akar azzal a vízzel?

A szerelmes ifju irult-pirult, ötölt-hatolt, de végre mégis kibökte:

— Emléül viszem haza azt a vizet, amely nagyságodat körülcirógatta.

Nem lesz sztrájk.

— *Megegyezés a bádigos munkások és a munkaadók között.* —

(*Saját tudósítónktól.*) A szegedi bádigos- és szerelő-munkások és a munkaadók között már hetek óta tárgyalások folytak a munkásoknak az a memorandum ügyében, amelyben azok a munkabérek fölemelését, a munkaidő leszállítását és különféle követelések teljesítését kérték. Néhány nappal ezelőtt még az volt a helyzet, hogy sztrájkba lépnek a munkások, azonban tegnap este sikerült megegyezést létrehozni, amely hosszabb időre biztosítja a békét. A munkaadók a hatalmi követelésen kívül részben teljesítették a munkások kérését és a munkások megbízottai elfogadták az engedményeket.

Még augusztus negyediken történt, hogy a bádigos- és szerelő munkások emlékiratot nyújtottak be a bádigos- és szerelő munkaadók szövetségének elnökéhez, *Schwartz* Rudolf törvényhatósági bizottsági taghoz.

Ebben a memorandumban a kilenc és fél órai munkaidőnek kilenc órára való leszállítását, az eddigi megegyezés alapján kialakított minimális munkabérnek óránként harminc fillérre való fölemelését kérték olyanformán, hogy a munkabér hatvan fillérig emelkedik, öt évnél hosszabb ideig dolgozó segéd ellenben szabad megegyezésre jut a munkaadójával. Azoknak a segédeknek részére, akiknek eddig már meg volt az óránkénti harminc fillér munkabére, négy fillér javítást kért a memorandum.

Kérték a munkások még a bizalmiférfi rendszer föllállítását és azt, hogy munkásokból álló bíróság döntsön a vitás kérdésekben.

Meg is indultak a tárgyalások, amelyek nem vezettek mindjárt eredményre. A munkások nem akartak követeléseikből engedni, a munkaadók viszont nem voltak hajlandók teljesíteni valamennyi pontot. Néhány nappal ezelőtt az volt a helyzet, hogy a *munkások sztrájkba lép-*